

Preservation of wetland habitats in the upper Biebrza Valley
Ochrona siedlisk mokradłowych doliny Górnej Biebrzy

Sygn. GB/ZP-VV/D2-13

Osowiec-Twierdza 22 października 2014 r.

Raport z liczenia noclegowisk żurawia (*Grus grus*) w 2014 roku, na obszarze objętym projektem LIFE11 NAT/PL/422 „Ochrona siedlisk mokradłowych doliny Górnej Biebrzy”, wykonanego w ramach działania: monitoring przyrodniczy projektu, symbol zadania D2.

Podobnie, jak w roku ubiegłym metodyka, jaką zastosowano podczas liczenia noclegowisk żurawia na obszarze projektu Górnej Biebrzy przeprowadzona została z zasadami określonymi w Monitoringu Noclegowisk Żurawi (MNŻ) – ogólnopolskim programie prowadzonym w celu zinwentaryzowania noclegowisk podczas jesiennej wędrówki tego gatunku ptaka. W roku bieżącym, oprócz kontroli noclegowisk stwierdzonych w roku ubiegłym, przeprowadzono poszukiwania innych miejsc, które potencjalnie mogły stanowić nowe miejsca noclegowe żurawi.

Tylko jedno miejsce (jedna lokalizacja) stwierdzone w roku bieżącym kwalifikuje się według metodologii MNŻ jako noclegowisko (przynajmniej 100 osobników). Są to okolice wsi Chilmony Kolonia, które było noclegowiskiem żurawi w roku ubiegłym. Jednak w roku bieżącym ptaki wybrały na noclegowisko miejsce znajdujące się około 2 kilometrów dalej, w kierunku północno-wschodnim, pomiędzy wsiami Chilmony Kolonia a Koniuszki, jednak bliżej wsi Koniuszki.

Ponadto, podczas tegorocznej inwentaryzacji uznano za zasadne na potrzeby projektu Górnej Biebrzy zinwentaryzować wszystkie zauważone żurawie, które stwierdzono w terminach liczenia noclegowisk żurawia. W konsekwencji do dyspozycji są dwa rodzaje danych:

1. Lokalizacja noclegowisk żurawi z podaniem liczby ptaków na noclegowisku, zgodnie z zasadami określonymi w Monitoringu Noclegowisk Żurawi (MNŻ).
2. Liczba wszystkich żurawi zauważonych w terenie w dniach przeprowadzania inwentaryzacji noclegowisk.

Celem tak przyjętej metody było:

1. Dostarczenie danych o kluczowych zlotowiskach na obszarze projektu, będących noclegowiskiem, zgodnie z metodologią Monitoringu Noclegowisk Żurawi.
2. Podjęcie próby oszacowania liczebności tych ptaków na obszarze Górnej Biebrzy, bez względu na fakt czy miejsce ich stwierdzenia było noclegowiskiem czy też nie.

Podczas inwentaryzacji stwierdzono przebywanie żurawi w grupach liczących od kilku do kilkudziesięciu osobników. Największą stwierdzoną grupę stanowiło stado liczące 112 osobników (podczas drugiego, środkowego liczenia w dniu 19 września w okolicach wsi Chilmony Kolonia-Koniuszki). Ponieważ w czasie zlotowisk ptaki tworzące noclegowiska przebywały w jednej zwartej grupie lub w pewnym rozproszeniu - w kilku grupach, w niewielkim oddaleniu od siebie, konieczne było dokonanie lustracji całej okolicy wokół obszaru, w którym stwierdzono ptaki, tak aby policzyć wszystkie ptaki znajdujące się w okolicy. Zgodnie z zasadami MNŻ, populacja docelowa będąca przedmiotem monitoringu obejmuje zbiór wszystkich żurawi zarejestrowanych podczas liczenia, obejmująca każdorazowo przynajmniej 100 osobników. W roku ubiegłym jak i w roku bieżącym stwierdzono na obszarze Górnej Biebrzy tylko jedno noclegowisko spełniające te kryteria. Było to zresztą to samo miejsce, ta sama lokalizacja noclegowiska (Chilmony Kolonia). W roku bieżącym dokonano także lustracji wszystkich wytypowanych w roku ubiegłym potencjalnych noclegowisk, w których w roku ubiegłym stwierdzono ilości ptaków, nie kwalifikujące dane miejsce jako noclegowisko (mniej niż 100 osobników). Intencją takiego liczenia było ewentualne potwierdzenie czy takie miejsce stało się być może noclegowiskiem w myśl MNŻ po upływie roku. Takich noclegowisk jednak nie stwierdzono.

W okresie jesiennym 2014 roku dokonano trzech kontroli całego obszaru projektu w terminach:

I liczenie: 05 – 07 września

II liczenie: 19 – 21 września

III liczenie: 03 – 05 października.

Podczas inwentaryzacji szczególną obserwacją objęto noclegowisko w lokalizacji Chilmony Kolonia, które było zarówno w roku ubiegłym jak i bieżącym jedynym miejscem większej koncentracji żurawi na obszarze Górnej Biebrzy. Ważne było dokładne stwierdzenie zarówno lokalizacji stada w terenie (w porównaniu z rokiem ubiegłym) jak i jego liczebności (tendencje wzrostowe, spadkowe) co będzie istotne przy sporządzaniu raportu końcowego. Obserwacji dokonywano z punktów zapewniających dobrą widoczność i możliwość długotrwałego śledzenia stad ptaków dolatujących na noclegowisko (wieczorem) lub opuszczających noclegowisko (rano). Liczenia prowadzono z wykorzystaniem lornetki zakupionej w projekcie na potrzeby monitoringu przyrodniczego ptaków. Rejestrowana była liczba ptaków w kolejno przelatujących stadach lub w kolejno stwierdzonych grupach na polu lub na łąkach.

Noclegowisko, zgodnie z zasadami MNŻ stwierdzono wyłącznie podczas drugiego liczenia (w terminie 19 - 21 września) w lokalizacji Chilmony Kolonia - Koniuszki. Ilość ptaków jaką stwierdzono wynosiła 112 osobników (w dwóch grupach liczących 90 oraz 22 osobniki, przebywających w odległości około stu metrów od siebie).

Podczas pierwszego liczenia (05 - 07 września) oraz trzeciego liczenia (03 - 05 października) nie stwierdzono nigdzie stada liczącego przynajmniej 100 osobników żurawi w jednym miejscu. Co najwyżej stwierdzano grupy tych ptaków liczące maksymalnie kilkadziesiąt osobników. W konsekwencji nie zaliczono tych miejsc jako noclegowiska.

Warto ponadto zaznaczyć, iż podczas inwentaryzacji środkowej w terminie 19 - 21 września na polach w okolicy wsi Szuszałewo wykonywano liczne prace polowe, m. in. palono suche łąki ziemniaczane, co mogło mieć wpływ na fakt stwierdzenia bardzo nielicznych w tym miejscu żurawi. W roku ubiegłym oraz w pierwszym terminie liczenia w roku bieżącym w Szuszałewie stwierdzano przynajmniej kilkadziesiąt osobników.

Poniżej podana jest sumaryczna liczba żurawi, stwierdzona w poszczególnych lokalizacjach na obszarze Górnej Biebrzy, we wszystkich trzech terminach wykonywania inwentaryzacji noclegowisk żurawia.

Termin liczenia:	I liczenie: 05 - 07 września	II liczenie: 19 - 21 września	III liczenie: 03 - 05 października
Lokalizacja:			
Ostrowie k/Jastrzębnej	3 żurawie	2 żurawie	<i>nie stwierdzono</i>
Lipsk (2 km za miastem, jadąc w kierunku Lipszczan)	4 żurawie	<i>nie stwierdzono</i>	<i>nie stwierdzono</i>
Szuszałewo	29 żurawi	6 żurawi	6 żurawi
Ostrowie k/Kropiwna	40 żurawi	20 żurawi	<i>nie stwierdzono</i>
Chilmony Kolonia	35 żurawi	112 żurawi	<i>nie stwierdzono</i>
Małowista	3 żurawie	5 żurawi	<i>nie stwierdzono</i>
Kropiwno	<i>nie stwierdzono</i>	9 żurawi	<i>nie stwierdzono</i>
Koniuszki	<i>nie stwierdzono</i>	<i>nie stwierdzono</i>	2 żurawie
Razem:	114 żurawi	154 żurawi	8 żurawi

Wyniki liczeń wraz z opisem miejsc, terminów i godzin obserwacji oraz warunków pogodowych przedstawiono na załączonych formularzach. Podczas inwentaryzacji wykorzystano formularze MNŻ. Wyniki przekazano ponadto pracownikom Biebrzańskiego Parku Narodowego, merytorycznie odpowiedzialnym za MNŻ na terenie Parku.

W załączeniu:

1. Wypełnione formularze MNŻ.
2. Mapa z lokalizacją noclegowisk.

Sporządził:

Włodzimierz Wróblewski

koordynator ds. ochrony przyrody

